

USTAWA

z dnia 2013 r.

o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz ustawy – Kodeks pracy

Art. 1.

W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) źródła finansowania działalności związku, sposób ustanawiania i zbierania składek członkowskich oraz zasady prowadzenia gospodarki finansowej związku,”;

2) art. 25 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pracownik ma prawo do zwolnienia od pracy zawodowej na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej poza zakładem pracy, jeżeli czynność ta nie może być wykonana w czasie wolnym od pracy. Za czas wykonywania takiej doraźnej czynności pracownikowi nie przysługuje wynagrodzenie z tytułu stosunku pracy zawartego z pracodawcą.”;

3) art. 31 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Zwolnienia od pracy, o których mowa w ust. 1, udzielane są bezpłatnie na wniosek zarządu zakładowej organizacji związkowej. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania zwolnień od pracy oraz zakres uprawnień przysługujących pracownikowi w czasie tych zwolnień.

3. Pracownik ma prawo do zwolnienia od pracy zawodowej na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej, jeżeli czynność ta nie może być wykonana w czasie wolnym od pracy. Za czas wykonywania takiej doraźnej czynności pracownikowi nie przysługuje wynagrodzenie z tytułu stosunku pracy zawartego z pracodawcą.”;

4) art. 33 otrzymuje brzmienie:

„Art. 33. 1. Zakładowa organizacja związkowa ma prawo zwoływania na terenie zakładu spotkań pracowników w celu omówienia spraw dotyczących ogółu członków organizacji związkowej lub ogółu pracowników.

2. Na uzasadniony wniosek zarządu zakładowej organizacji związkowej pracodawca ma obowiązek udostępnić położone na terenie zakładu odpowiednie pomieszczenie wyposażone w urządzenia techniczne.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1080 i Nr 128, poz. 1405, z 2002 r. Nr 135, poz. 1146 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 63, poz. 590 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407, z 2008 r. Nr 90, poz. 562 oraz z 2011 r. Nr 244, poz. 1454.

3. Pracodawca jest zwolniony z obowiązku, o którym mowa w ust. 2, jeżeli nie dysponuje pomieszczeniem odpowiednim dla przeprowadzenia spotkania, o którym mowa w ust. 1.”;

5)

WARIANT 1

art. 34¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 31¹. 1. Zakładowa organizacja związkowa i pracodawca mogą zawrzeć porozumienie w sprawie pobierania przez pracodawcę na rzecz zakładowej organizacji związkowej składek związkowych od pracowników.

2. W przypadku zawarcia porozumienia, o którym mowa w ust. 1, pobieranie przez pracodawcę składek związkowych jest uzależnione od pisemnej zgody każdego z pracowników.

3. Pracodawca, z którym z zakładowa organizacja związkowa zawarła porozumienie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany niezwłocznie przekazywać kwoty pobranych składek związkowych na rachunek bankowy wskazany przez zakładową organizację związkową w treści porozumienia.”;

WARIANT 2

uchyla się art. 31¹;

6) art. 34 ust. 1 otrzymuje brzmienie: [tylko w przypadku wyboru Wariantu 2 pkt 5]

„1. Przepisy art. 25¹–33 stosuje się do międzyzakładowej organizacji związkowej obejmującej swoim działaniem pracodawcę, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz art. 34¹ i 34².”;

7) art. 34¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 34¹. 1. Pracodawcy objęci działaniem międzyzakładowej organizacji związkowej ponoszą koszty składek na ubezpieczenia społeczne, związane z zatrudnianiem pracownika zwolnionego:

1) z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w zarządzie międzyzakładowej organizacji związkowej – na podstawie art. 31 ust. 1 w związku z art. 34 ust. 2,

2) od pracy zawodowej – na podstawie art. 31 ust. 3
– odpowiednio do udziału liczby członków tej organizacji zatrudnionych u danego pracodawcy w łącznej liczbie członków tej organizacji zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji – w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

2. Zarząd międzyzakładowej organizacji związkowej przedstawia pracodawcy, który zwolni pracownika lub pracowników z obowiązku świadczenia pracy lub od pracy zawodowej, informacje o liczbie członków tej organizacji zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji oraz u każdego z tych pracodawców – w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, według stanu na ostatni dzień miesiąca.

3. Zarząd międzyzakładowej organizacji związkowej przedstawia informacje, o których mowa w ust. 2, w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zwolnienie pracownika lub pracowników z obowiązku świadczenia pracy lub od pracy zawodowej.”;

- 8) art. 35 ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie: [tylko w przypadku wyboru Wariantu 2 pkt 5] „4) nie dopełnia obowiązków określonych w art. 26¹ i 34^{1b}”.

Art. 2.

W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.²⁾) art. 258 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Wydatki związane z działalnością komisji pojednawczej ponoszą w częściach równych pracodawca i zakładowa organizacja związkowa, a jeżeli u danego pracodawcy nie działa zakładowa organizacja związkowa – w całości pracodawca. Wydatki te obejmują również równowartość utraconego wynagrodzenia za czas nieprzepracowany przez pracownika w związku z udziałem w postępowaniu pojednawczym.”

Art. 3.

Przepisy wykonawcze wydane na podstawie przepisów ustawy o związkach zawodowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów, nie dłużej jednak niż przez 3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4.

Związki zawodowe, w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, dostosują swoje statuty do przepisów ustawy o związkach zawodowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 5.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1704, z 2010 r. Nr 105, poz. 655, Nr 135, poz. 912, Nr 182, poz. 1228, Nr 224, poz. 1459, Nr 249, poz. 1655 i Nr 254, poz. 1700, z 2011 r. Nr 36, poz. 181, Nr 63, poz. 322, Nr 80, poz. 432, Nr 144, poz. 855, Nr 149, poz. 887 i Nr 232, poz. 1378, z 2012 r. poz. 908 i 1110 oraz z 2013 r. poz. 2 i 675.

UZASADNIENIE

Szczególne rola związków zawodowych w tworzeniu współczesnego europejskiego ładu demokratycznego, zwłaszcza istotna w rozszerzeniu czynnego i biernego prawa wyborczego na każdego dorosłego obywatela nowożytnych państw europejskich oraz historyczna rola i zasługa polskich związków zawodowych w przywróceniu demokracji nakazują skutecznie zabezpieczyć prawo pracowników do zrzeszania się w związkach zawodowych.

By poszukiwanie równowagi pomiędzy interesami różnych obywateli, pracowników i pracodawców, producentów i konsumentów, pracowników poszczególnych gałęzi gospodarki, które jest istotą wolnego społeczeństwa przebiegało prawidłowo prawa pracowników do zbiorowej reprezentacji muszą być nie tylko deklaratywne lecz realne. Prawa te nie mogą jednak stać się przywilejami, które wynoszą jedne grupy obywateli nad inne.

Wychodząc naprzeciw potrzebie równego traktowania obywateli zrzeszonych w różnych formach organizacji społecznych zakłada się zniesienie nadmiernych przywilejów związków zawodowych, których nie mają inne organizacje społeczne.

Celem projektu jest zniesienie trzech nadmiernych przywilejów związków zawodowych, tj.:

- (i) Przywileju etatów związkowych na koszt pracodawcy
- (ii) Przywileju pomieszczenia na terenie zakładu pracy, oraz
- (iii) Przywileju obowiązkowego zbierania składek związkowych przez pracodawcę.

Pracownicy, którzy podejmują pracę na rzecz związku, powinni traktować to zajęcie jako działalność społeczną. Jeśli zdecydowałiby się na działalność związkową w pełnym wymiarze czasu to ich pensja powinna być finansowana z funduszy związkowych. Nie można obarczać pracodawców, czyli w rzeczywistości konsumentów obowiązkiem wypłacania pracownikom pensji za działalność związkową.

Należy zaznaczyć, że większość dużych organizacji związkowych, które mają prawo do etatów na koszt pracodawcy działa w sektorze publicznym (oświata, nauka, ochrona zdrowia, administracja) oraz branżach charakteryzujących się dużym udziałem własności państwowej (np. górnictwo) lub w branżach o ograniczonej konkurencji. Najbardziej uzwiązkowane branże to te, w których siła konsumenta jest najmniejsza. Łatwiej jest w takich branżach uzyskać korzyści od pracodawców, które pracodawcy łatwo przerzucić w wyższych cenach na konsumenta lub podatnika.

Lokal na terenie zakładu to nie prawo, ale nadmierny przywilej. Inne organizacje społeczne nie mogą oczekiwać, że ktoś inny zapewni im lokal i jego wyposażenie do działalności. Można zagwarantować prawo związkowców do zwołania spotkania pracowników w lokalu na terenie zakładu, co wydaje się zapewniać dostateczny poziom ochrony realizacji przysługujących związkom zawodowym uprawnień..

Wiele organizacji społecznych pobiera od swych członków składki. Związki zawodowe nie są tu wyjątkiem, ale mają wyjątkowy przywilej zbierania swoich składek przez pracodawców i

na koszt pracodawców. Powinny to robić na własny koszt i ryzyko, chyba że pracodawca dobrowolnie zgodzi się zbierać składki związkowe.

Wprowadzona projektem zmiana zmniejszy koszty obciążające pracodawców, zwłaszcza w branżach i działach gospodarki gdzie dyscyplinujący wpływ konsumentów słabo oddziałuje na pracodawców.

Projekt ustawy nie będzie miał negatywnego wpływu na dochody i wydatki budżetu państwa i na budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt niniejszy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.